

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára:
egész évre - - 10 K | fél évre - - - - 5 K
Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:
KARDOS MIKSA.

Laptulajdonos:
Az **ujvidéki nemzeti munkapárt.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal Thököly I.-u.
5. I. e. hová a lap szellemi és anyagi ügyeire
való mindennemű megkeresés intézendő.

Függetlenségek az obstrukció ellen.

A törvényhatóságok hatalmas szá-
vához újabb hangok társulnak az
obstrukció elítélésében. Ezek az újabb
hangok nem közjogi és alkotmányos
jelentőségükönél fogva esnek súlyosan
a mérlegbe, hanem különleges helyze-
tük az, a mely nekik a mai politikai
állapotban rendkívüli szimptomatikus
fontosságot kölcsönöz. Nem kisebb
dologról van szó, mint arról, hogy
maga a *függetlenségi párt intelligenciája*
mozdul meg az obstrukciónak nevezett
parlamentari visszaélés ellen.

Egyszerre két előkelő függetlenségi
férfi tesz nyilvánosan olyan lépést
és nyilatkozatot, a mely kétségtelenül
nagy viszhangot fog kelteni szerte az
országban, mindenütt, a hol van intel-
ligencia, a hol nem a jelszavak porázán,
a hangzatos ámitások és erőszakos
ferdítés útján formulázott jelszavak
után indulnak műveletben és félművelt
emberek. Egy Kossuth párti képviselő,
Győr város követe, a mult héten
kilépett a Kossuth pártból azzal a
megokolással, hogy nem maradhat abban
a pártban, mely a Justh-párti obstruk-
cióval együttműködni hajlandó. A másik
nyilatkozat a jásznagykunszolnok vár-
megyei függetlenségi párt elnökétől
ered. Ez az előkelő földbirtokos lemond-
ott a vármegyei pártelnökségről, mert
régii függetlenségi és negyvennyolcas
létere nem érthet egyet a párt parla-
menti harcmodorával, azt helyeselni és
támogatni nem hajlandó.

E két nyilatkozat s a bennük
megokolt elhatározás döntő tünete
annak a kórnak, melyet az obstrukció
mérge magukban az ellenzéki pártoknak
szervezetén létrehozott s mutatja azt
az utat, amelyen ez a betegség fejlődni
és lefolyni fog. Hiába próbálják némely
ellenzéki laptársaink azt hitetni el a
világgal, hogy a kormány és a munka-
párt taktikából, minden alap nélkül
hirdeti az obstrukció összeomlását s

annak a pártokra való romboló hatását.
Hiába próbálják elhíheltetni, hogy ők
azok, a kik meg akarják bomlasztani
az ellenzéki pártokat. A kérdés nem
így áll. A kormány és a munkapárt
kétségtelenül szívesebben látták volna,
ha a véderőjavaslatok simábban men-
nek vala keresztül. Vagy legalább
annyit óhajtottak volna, hogy az
obstrukció, s kivált a technikai ob-
strukció fegyvere, mint a kisebbség
részéről való erőszak és törvénytelen-
ség, ne forgassa fel az ország fejlődé-
sének rendjét. De ha már megtörtént,
s a nagy harc helyett, melyre mindenki
el volt készülve, a természetlen csiny-
tevések végeláthatatlan sorozatához
folyamodtak, akkor a kormány a maga
*tulnyomó és egységes, a végcélokban is
egyetértő többségének* tudatában nyugod-
tan állhatja az obstrukciót is, bevár-
hatja, míg magának az országnak
általános tiltakozása vet véget a par-
lamentari csinytevésnek.

E tekintetben a maga igazán, eljá-
rásának törvényességén s a nemzetnek
a választásokon kifejezett obstrukció-
ellenes akaratán felül is előnyös hely-
zete van az ellenzékkel szemben. Mert
az ellenzék még ad hoc céljaiban sem
egységes és egyetértő. Végcéljaiban
pedig nem csak teljesen széjjelágazó,
hanem egymással a legélesebb ellen-
tétben van. Objektív tények alapján,
mutatható ki a Kossuth-pártnak és a
Justh-pártnak felfogásban, temperamen-
tumban, taktikában és végcélokban
való teljes divergenciája. Hiába akar-
ják ezt az eltérést és ellentétet áthi-
dalni, az ország és saját maguk által
is elítélt, sőt a kisebbség egy kis
töredékének erőszaka által oktrojált
obstrukciót az ellenzéki blokk egysé-
gesen elfogadott módszerével oktrojálni:
ez az erőszak nem győzi le a munka-
pártot, ellenben széjjel fogja robbantani
magát az ellenzékkel, blokkostól, pár-
tostól töredékestől együtt.

Mindig így történt ez, a mikor egy-
egy kisebb-nagyobb csoport a maga
vakmerő, elkésereedett egyéni módsze-
rét erőszakolta rá a párt- és elvtársak-

ra. Az összeszokottság előitétele és a
terror kényszere alatt ideig-óráig meg-
hajlanak az egyének, de csakhamar,
kivált, ha látják a felforgatás céltalan-
ságát és eredménytelenséget, sőt pártra
parlamentre, országra való káros voltát,
akkor otthagyják a tábort és megindul
a széjjelállás folyamata. Kossuth
Ferenc és Apponyi Albert gróf már
tapasztalták egyszer az ilyen erőszakos
bomlasztás hatását. A Justhpárt volt
az, mely kipróbálta rajtuk és pártjukon.
A Justh-párt is tapasztalta a választá-
sokon. A mikor az obstrukciót hirdette
politikai programmul — és megtize-
delve tért vissza a parlamentbe.

*Az ország nem akarta az obstrukciót és
nem is akarja.* Ezt semmi sem bizonyít-
ja jobban, mint az, hogy még a füg-
getlenségi tábor nagyrésze sem akarja
az obstrukciót igazán. Áll ez a központ-
ra és a vidékre egyaránt. Mihelyt
néhány, a mai kettőhöz hasonló meg-
nyilatkozás által felszabadulnak a füg-
getlenségi lelkek a terror alól, olyan
kép táruul majd az obstrukció vezérei
és helyeslői elé, a mely későn bár,
okulást fog nekik adni arról, hogy
sem valódi, sem vélt igazakat igaztalan
fegyverekkel büntetlenül szolgálni
nem lehet.

Veni Sancte.

Kéthónapi szünet után újból megnyílnak
a tudomány csarnokai, hogy befogadják a
tanulni vágyók százait. Városunk levétköz-
tette a hétköznapi csendet, felvillanyozta azt
az ifjuság, amely testi-lelki pihenés után most
újból felveszi a munka elejtett fonálát.

Ha valamikor, úgy most van oktatónak
dolga, hogy az ifjuság nevelését úgy intézze,
hogy avval úgy a társadalom, mint az ő lelki-
ismerete meg legyen elégedve. Sokat, ren-
geteg sokat várnak ma az iskolától abban a
biztos tudatban, hogy az iskola nem végzi el
feladatát akkor, amidőn a szoros értelemben
vett tantárgyak tanítását teljesíti hanem
főfontossága ennek a munkásságnak abban
rejlik, hogy a gondjukra bizott ifjuságból
hazafias, vallásos polgárságot neveljen. Ehhez
a neveléshez fáradság szükséges, de ezt a
fáradságot megadja az oktatónak a szeretet,
amelyet minden tanítványa iránt érez. Nem
merülhet ki ez a munkásság semmiesetre se

Megjelent az írógéptechnika királya a látható írásu

— Olcsóbb bármely írógépnél. —

ROYAL STANDARD ÍRÓGÉP

Könnyű kezelhetősége, tartós szerkezete, nagy
átütő képessége páratlan. Oldalszorítók nél-

kül vezet a legkisebb és vastagabb papirost is.

Ujvidéki képviselő: Mártonfi István ur Erzsébet szálló. — Váro-
sunkban is számos helyen bevezetve.

Ára 550 Korona.

Telefon:
36-96

KOVÁCS A. és Tsa.
Budapest V., Nádor-u. 26.

abban, hogy az a tanuló a feladott leckéjét jól vagy rosszul rekapitulálja, kell találni egy pontot, amely a nevelés közvetlenebb céljaira alkalmas lesz és az ifjúságot kellő módon megfogja tanítani arra, mit kell követnie és mit kell elhagynia. Mert jól mondja a humanista: „Hogy hajlékony vessző az ifjúság de ha ez a vessző nem egyenesedett ki az ifju években kellőleg, úgy megmaradnak rajta a göcsök, amelyek a férfikorban is megbélyegezhetnek mindenkit“.

És ha valahol, úgy ebben a déli végvárbán kell oktatóknak arra törekednie, hogy az ifjúság fogékony lelkébe csepegtesse a legnemesebb érzéseket. Intelligens tantestületeink hivatásuk teljes magaslátán állva a multban is megtették mindent, hogy ennek a célnak megfelelőleg történjék a nevelés, nincs kétség az iránt, hogy ezután is ebben a mederben fogják az ifjúságot, a szülőknek dédelgetett gyermekeit, oktatni.

Visszont az ifjak is kellő szeretettel vonzódnak fáradságot nem ismerő oktatóikhoz. Sokan tulirettek és nem tartják meg azt a római aranykori mondást, amely méltán kell, hogy szívébe vésődjék mindenkinek, hogy „Juvenes meminerint verecundiae“. Az ifjak emlékezzenek meg a szerénységről. Hány-szor látjuk, hogy nincs meg az ifjakban a kellő komolyság, bizonyos kényszerűségből dolgoznak, csak azért, hogy valamit tegyenek. Ellehetünk készülvé, hogy a tanév elején nem látunk komoly munkát, ez csak akkor kezdődik igen sok esetben, amidőn már a tanuló-ifjúság körmére égett minden és „proximus ardet Ucalegon“. Így intenzív munkáról szó sem lehet. A rendelkezéseket könnyedén veszik a legtöbben, a fegyelmi büntetésekkel sem törődnek, pedig ez a büntetés is csak arra szolgál, hogy az ifju tanulja meg, hogy máskor így ne tegyen, hanem iparkodjék jó viselettel példa lenni mindenki előtt.

De nem kívánjuk folytatni, sokat lehetne a mai ferdeségekről írni, hallanánk is pro és contra érveket, de elég, ha különösen rámu-

tattunk arra a speciális, kulturális munkáságra, amely itt a mi városunkban oly elsőrendű fontossága. Hogy ez mennél eredményesebb, mennél intenzívebb legyen, arra kérjük a Mindenható segítségét. A kölesönös szeretet és megbecsülés amely tanárt tanulóhoz, tanuló tanárhoz fűz, vezérelje e kulturális munkáságot és ha ez a maga valójában így történik, úgy igaz lélekkel, őszintén rebeghetjük a tanévmegnyitás napjában elmondandó imánkban, hogy: „Veni Sancte Spiritus“.

HIREK.

Hivatalos órák a városházán. A városházán, a hivatalos órák f. hó 1-étől d. e. 8—12-ig és d. u. 3—5-ig tartatnak.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Bartos Norbertet* helyettes, *Jilyés Árpádot* pedig segédtanári minőségben a palánkai polgári iskolához nevezte ki.

Közjegyzői kinevezés. Az igazságügy-miniszter a szabadkai közjegyzői állásra *dr. Hódi Mózes* hódmezővásárhelyi ügyvédet nevezte ki.

Tanítógyűlés. Az ujvidék-palánkai róm. kath. tanítóegyesület ez évi közgyűlését aug. 29-én kedden tartotta meg Palánkán, amely alkalommal számos fontos és aktuális tanügyi kérdés képezte a vita tárgyát.

Nemeskeblű adomány. *Gerich István* a vasutas szövetség által létesített „Napközi Otthon“ javára *egyszáz koronát* volt szíves adományozni, melyért ezután is hálás köszönetet mond a kerület elnöksége.

Tűzoltó-nap. Khuen-Héderváry Károly gróf mint belügyminiszter a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség kérésére megengedte, hogy szeptember 24., 25. és 26-án az ország minden községében és városában tűzoltó-napot tartsanak. A tűzoltó nap jövedelmét a Budapesti létesítési szándékolt tűzoltó-otthon javára fordítják.

Annál inkább esik rosszul nemcsak a műbarátnak, de a laikus emberiségnek is, amely hallott valamit a Lionardo-fele szimmetrikus és anatomicus művészetről, hogy egy ily kiváló mű nincs meg többé, mert nem oly sok alkotás az, amely Lionardótól fennmaradt. Sajnálunk kell ezt a munkát azért is, mivel abban a korban jött létre, amidőn a művészet lassankint le tudta vetkőztetni magát a szükségszerűség békóit és a kötöttséget szabadság váltotta fel. Lionardo da Vinci, aki valósággal tanulmányozta az embert, evvel az alkotással olyat nyújtott, ami vissza tudja tükrözteni az emberi lelket, az emberi kedélyvilágot, amellyel pedig nem fukarkodott a környezetet kellő festésében sem, mivel a szép női alak mellé egy háttérrel adott, amely teljesen harmóniában áll a festménnyel.

Hogy mily fontosnak tartotta a mi művésztünk az anatómia szabályainak kellő érvényesítését, elég Vasarinak, eme kitünő életrajzírónak kijelentésére szoritkozunk, amidőn azt mondja, hogy Lionardo da Vinci a florenci piacon sokszor kutatót érdekes alakok után. Egyszer egy igen különös arcu emberre akadt, meghívta ebédre, jóízű adomákat mesélt neki, amire az illető elnevette magát, természetesen rendkívül furcsa arcot mutatott.

Érsekünk a tanítókért. Csernoch János kalocsai érsek a tanítóknak tekintélyes kegyes adományt nyújtott. Ugyanis a Kalocsán levő Tanítók Háza intézetben elhelyezett tanító-gyermekek segélyezésére 3000 koronát utalt ki és így mintegy 60 tanítógyermekek taníttatását teszi könnyebbé. A kegyes adományért a tanítóház nevében a Tanítók Háza kormányzó bizottsága mondott köszönetet.

Szerkesztőváltozás. Mint a „Határ“ értesít bennünket, az U. H. felelős szerkesztőségét *dr. Mayer Oszkár vette át.*

Tárgyalás. Szombaton folyó hó 9-én tárgyalja a titeli járásbíró az a pört, amelyet *dr. Tapavicza György* városi tanácsnok indított a titeli gkel. egyházközség egyes tagjai ellen becsületsértés címén. A sértésnek alapja nem volt és így bizton hisszük, hogy a tárgyalás a vádlottak elmarasztaltásával fog végződni. A sértett tanácsnokot *dr. Königsföldtler Ottó* képviseli.

Beiratás. A helybeli róm. kath. elemi iskolában a beiratások a folyó tanévre szept. 4-től 9-ig tartatnak. Veni Sancte 10-én lesz, míg a tanítások 11-én kezdődnek.

Hirtelen halál. *Mažuran Antal* őrnagy, a kamenici hadapróiskola parancsnoka pénteken este az „Erzsébet“ szállóban hirtelen rosszul lett és míg segítségére siettek vége volt.

Gyermeknap. Az „Országos Gyermekvéde“ liga javára *szeptember hó 10-én* városunk nemeskeblű hölgyei gyűjtést fognak rendezni. A hölgy bizottság élén *Plukovich Ferencné* áll.

Regattaverseny Jövő vasárnap, szeptember 10-én Eszéken regattaverseny lesz, amelyen a helybeli evezőegylet is részt vesz még pedig *Lakics János, Dr. Resch Ferenc, Kozarev Jakab, Trischler Aladár, Balla Tibor* és *dr. Szlávi Béla* tagokkal.

Obstrukcióellenes határozatok mindenfelé. Nap nap után kapunk híreket, amelyek a törvényhatóságoknak tömeges obstrukcióellenes határozatáról adnak számot. A Kárpátoktól le

Mona Lisa.

Szinte hihetetlenül hangzik az a hír, hogy Lionardo da Vincinek, a cinquecento eme kiváló művészenek világhírű festménye, a „Mona Lisa“, amely a párisi Louvreban levő salon carréet ékesítette, eltűnt. Nem vezettek nyomra az eddigi kutatások és ez a remek minden valószínűség szerint oly charlatán kezébe került, aki maga sem tudja értékelni azt a műkincset, amelytől eléggé lelkiismeretlenül megfosztott bennünket. Az idő emésztő foga amúgy is tönkreteszi a négy-öttszáz éves valóban megcsodált alkotásokat, legyenek azok bármily erős patinával bevonva. Nem elég, hogy a kiváló művészenek a milánói Santa Maria della Gracia refektoriumában levő hatalmas fallfestménye, a kiváló és utólréhetetlen „Utolsó vacsora“ csak nagy erőfeszítések mellett maradhatott fenn eddigelé a nem hálátlan utókor számára, most ugyanakkor a mesternek egy másik kiváló festménye, amely nem dacolt eddigelé az enyészettel, a bizonytalanságba vesztett és nem tudhatjuk, mi lett v. „Mona Lisa“-nak a sorsa.

Ezt a pillanatot leste meg Lionardo da Vinci és le is festette. Szakavatott ismerősei úgy mondták, hogy ezt az alakot használta ő fel Judás alakjának lefestésére az „Utolsó vacsora“-ban. Az anatómiával, a bonctannal és az orvostudománnyal a mi művésztünk behatóan foglalkozott, aminek hasznát is vette a festmények kidolgozásánál.

1503-tól 1506-ig Florenciaiban tartózkodott Lionardo da Vinci, ahol a tanácsház nagy terme részére egy festményt készített, az anghari ütközet egyes jeleneteinek ábrázolását. De nem elégedett meg ennyivel, női arcok festésével is foglalkozott. Vasari szerint két festmény készült el florenci tartózkodása alatt, az egyik Americo Benci nevének Ginevrának képe, amely rövidesen elpusztult és amelyet korabeli olaszok „Cosa bellissima“-nak, igen szép dolognak mondanak, a másik Francesco del Giocondo harmadik feleségének arc képe, a „Mona Lisa“, amely másként Gioconda néven is szerepel. I. Ferenc tulajdonosa volt és ezen a réven jutott a Louvreba. Szépségére nézve elég Grimmnek, a kiváló német írónak eme néhány sorát idéznünk: „Aber treten wir vor Lionardos dieses schönen Werke, ob da nicht die Träume idealen Daseins wieder natürlich und inhaltsreich erscheinen“, ami annyit tesz:

— Elsőrangú férfidivat-áruház. —

Kizárólagosan a férfidivat legujabb, legszébb- és legjobb választékát felölölő

áruházamat

Kossuth Lajos-utca 16. szám alatt Seidling Pál órák mellett megnyitottam. Mint a Fischer Sándor áruháza férfidivatosztályának 10 éven át volt vezetőjének elég alkalmam nyílt e téren bő szakismereteket szerezni, melyeket érvényesíteni fogok. Áruházam felölleli a férfi divatekkek különlegességein kívül

a vadászati cikkek minden válfaját is.

Törekvésem a nagyérdemű közönség minden igényét kielégíteni és ezért becses támogatását kérem.

Egy próba bevásárlás meggyőz mindenkit, hogy áruházam hűségpótló e nembem.

Áruháznyitás: augusztus elsején.

Teljes tisztelettel

Fischer Vladimir Pál.

az ország határáig mindenütt felemeli a lakosság tiltakozó szavát a parlamentarizmust mélyen sértő ellenzéki eljárás ellen, Latba sem jöhet itt egyes jelentéktelen frakciók tiltakozása az impozáns elitélő nyilatkozatokkal szemben és így kellő értékére redukálódik az itt-ott felburjánzó bizalmatlansági felhívás, amely miként egyik igen derék és nagy tudású képviselőnk helyesen mondotta, egyáltalán mérvadó sem lehet semmi tekintetben sem.

Tűz. Csütörtökön ebéd után kigyulladt Goldmann Károly pékmesternek, a Templom-utca és Kenyér-utca sarkán levő házában a műhely. Önkéntes tűzoltóink azonnal a helyszínen megjelentek és a menthetetlennek látszó főépületet hihetetlen gyorsasággal és bátorsággal megszüntették a lángok ragadományától. *Dielzgen Imre* főparancsnok és *Ernst Márkus Leó* tb. parancsnok személyesen ügyeltek fel a veszélyes, de rendkívül elismeréseméltó munka felett. Nem tudjuk ez alkalommal az önkéntes tűzoltóságunk kifejtett fáradhatatlan és lelkes tevékenységét különösen kiemelni. Tűzoltóink ezúttal ékesszólóan adtak bizonyosságot arról, hogy önzetlenül fáradoznak embertársaink java érdekében.

Szerencsétlenség a Dunán. Kedden este a Budapestről Ujvidékre érkezett „Gizela” személyszállító hajóról, nem tudni, véletlenség áldozata lett-e, vagy öngyilkosságot öhajtott elkövetni, beleesett a Dunába egy eddigelő az ismeretlenség homályába burkolódzó 60 évesnek látszó férfi. A kikötőben horgonyzott ugyanakkor a „Timok” csavargózós. A hajó kapitánya, Kalocsay Sándor erre lebocsátotta a mentőcsónakot és matrőzaival kihuzatta az illetőt a Dunából, ami nem kis fáradságot igényelt.

Hazafiatlan reklám. A „Müller és Hagemann” gépalkatrészt áruló bécsi cég árjegyzék örvé alatt derék német polgártársainkba a konkolyt kívánja elbíteni. A napokban több környékbeli lakós kapta meg az árjegyzéket, de amint azt kinyitotta, látta, hogy az tulajdonképp egy röpirat, amely a nagy német eszméket akarja elbíteni. Határrendőrségünk jött ennek a nyomára, rögtön utánakutatott, aminek alapján az eljárás megindult. Természetesen az árjegyzékek még idejében elkoztattak.

„Lépjünk csak Lionardo eme szép műve elé, nem-e természetesen és tartalmasan tűnnek előtérbe ideális létünk álmai”.

Már annak idejében 400 arany, mintegy 40.000 korona volt az ára, fogalmat alkotunk tehát igazi becséről. Két korabeli női kép volt, amely különösen felkelthette a figyelmet, egyik a Sixtusi Madonna, Raffael eme mesés alkotása, a másik a Mona Lisa. Ami kellem, ami báj csak a kidolgozásban érvényesülhetett, azt Lionardo da Vinci érvényre juttatta, nemesak magát az arcot dolgozta ki, hanem mesterit adott a kerek, finom, üde rajzában és a ruházatnak részarányos feltüntetésében. Egy vidám nő van előttünk, aki szépsége tudatában van és életével meg van elégedve, mivel jólét környezi őt. Ezt a jólétet az a millie is emeli, amelyben Lionardo da Vinci őt bemutatja. Róla számos másolat készült, amelyek közül leg-sikerültebb az, amelyet Madridban, a Prado-muzeumban találunk.

Nem kívánjuk, hogy ez a műrekek a múlté legyen, de hogy óvatosabban kellett volna elbánni evvel a világhírű festménnyel, az kétségen felül áll. Remelhető, hogy a vizsgálat megfogja találni azt az utat, amely biztos nyomra fog rövid időn belül vezetni.

Dr. Piukovich Sándor.

Takonykóros lovak kiirtása. Fán Sándor ujvidéki cigány Indiáról két takonykóros lovat vásárolt és a karlócai révet át kerülő utakon Ujvidékre hozta értékesítés céljából. Rendőrségünk őbersége folytán, mielőtt a lovak más állatokkal érintkeztek volna, a kiküldött *Fridmann Mór* vár. állatorvos a lovakat azonnal lefoglaltatta és mivel a takonykór rajtuk már nagy fokban mutatkozott, kocsijukkal együtt kiirtatta. Ily módon sikerült úgy az embereket, mint állatállományunkat egy veszélyes és végzetessé válható betegségtől megmenteni.

Kóbor kutyák. Több nap óta kóborolt valószerűleg a szomszédos községből ide vezető kutyá városunk területén és több embert megmárt. Ezért is a rendőrkapitányság 40 napos ebzárt rendelt el. A megmaradtakat a Pasteur intézetbe szállították, de az ebek eddigelő feltalálhatók nem voltak.

A gyors hajtás. A napokban egy puttonyos, kinek nevét nem tudtuk meg, a Kenyér-utcában haladt tulsebes gyorsasággal előre, miközben egy ott foglalatokodó és mit sem sejtő őregebb utacsepőt teljes erővel félrelökött. A jelenetnek többen voltak tanuilei és nem tudták eléggé elítélni a tovább vágató puttonyost. Nincs hét, hogy a gyors hajtásnak ne lenne áldozata, azért az ilyen kocsisokat a legszigorubbán kell megbüntetni, hogy az ily esetek többé ne ismétlődjenek.

Öngyilkosság. Pravodovsky István 32 éves pétérvári földbirtokos, aki sokszor fordult meg városunkban, szerdán reggel felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. Végzetes tettének oka gyógyíthatatlan betegség volt. Csütörtökön délután helyezték örök nyugalomra a pétérvári temetőben.

Szerencsétlenség. Hétfőn, aug. hó 28-án Zsikics Dusan szállásáról hazaiparkodott. Midőn a Vaskapu előtt levő órházhoz ért kocsijával, amelyen a kocsison kívül ő, neje és gyermeke ültek, közeledett az óbecsei vonat. Már nem volt annyi idő, hogy a kocsit teljesen átjuthasson a síneken, amenyiben hátsó részét a vonat elérte. A kocsit eltörött, az egyik ló lábát törte, a kocsiban levőket pedig az ütközés messzire röpítette. Csak Zsikics szemvedett jelentékenyebb sérüléseket, a többieknek bajok nem történt. A vizsgálat megindult abban az irányban, hogy kit terhel felelősség.

12000 koronás váltócsalás. Szabadkáról írják: Egyik szabadkai pénztintézetnél Szüics Ervin volt zombori városi mérnök augusztus 21-én két 6000 koronáról szóló váltót számított le. Most kiderült, hogy egy a váltón levő aláírások, mint a közjegyzői okirat, amely Szüics Ervin Edét a pénzfelvételeire feljogosítja, hamisak. — A bank azonnal feljelentést tett Szüics ellen a szabadkai rendőrségnél. A rendőrség péntek este 11

Elegáns

kitűnő állapotban levő butorok, zöld pluche, salon diván, fauteuil, diófa íróasztal, könyvvállvány, tükör, bördíván, gázcsillárok stb. elköltözés miatt eladó.

Értekezni Kardos Ignác polg. isk. igazgató urnál lehet.

órákor telefonon kereste meg a budapesti főkapitányságot, hogy Szüics Ervint, aki állítólag a Meteor szállóban lakik, tartóztassa le. A budapesti redőrség detektivei rögtön az értesítés után elmentek a Meteor szálló-dába, de Szüics Ervin Edét ott nem találták. A váltóhamisító a városban bujkált és államrendőrség detektivei találták meg. Szüics vagyonos ember hírében állott. Tavaly nősült igen gazdagon. — Százezer forint hozományt kapott, de ezt rövid idő alatt elkártyázta. Nem lehetetlen, hogy gazdag családja a pénzt megtéríti és így a szabadkai pénztintézet egyáltalában nem károsodik.

— A vakbél, mint tudjuk, teljesen felesleges testrésze az embernek, mégis számtalan esetben komoly, sokszor halálos megbetegedésnek az okozója. Az oly gyakori vakbélgyuladást, melyet többnyire csak életveszélyes operációval lehet meggyógyítani, a belekben való torlódás idézi elő.

Mi sem természetesebb, mint hogy e veszedelmes megbetegedés elkerülésére minden embernek gondoskodni kellene arról, hogy ily torlódások a belekben elő ne forduljanak. Ez a legbiztosabban a természetes Ferenc József-keserüvíz rendszeres használata által érhető el. Ez az évtizedek óta kipróbált biztos és enyhe hatású, páratlan hashajtó megakadályozza a torlódást a belekben és a legmakacsabb székrekedést is biztosan megszünteti.

Ezért kevés gyógyviz küldetik oly távol vidékre és örvend oly közkedveltségnek, mint a már harmincöt év óta használatban lévő „Ferenc József” keserüvíz, miről a négy világrészben nyert 10 aranyérm tanuskodik. A valódi Ferenc József-keserüvízből mint rendszeres adag egy boros pohárral, reggel éhgyomorral véve elégséges. Kapható a jobb fűszerüzletekben és az összes gyógytárakban.

Blitolt sikkasztó. Kir. törvényszékünk *Dénes Ferencet*, aki a tavasszal *Dr. Szlezdk Lajos* országgyűlési képviselőket mintegy 1000 koronával megkárosította, négy havi börtönrre ítélte.

Ösztöndíj pályázat. Bácsbodrog vármegye törvényhatósága által kezelt ifjabb báró *Rudics József-féle* ösztöndíj alapból az 1911/1912. tanév elejétől kezdve egy ösztöndíj fiatanulóknak és egy ösztöndíj az 1910/1911. tanév elejétől kezdve leánytanulóknak fog az erre illetékes bizottság által a nagyméltóság m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter ur jóváhagyásának fenntartása mellett adományoztatni. A vegletes feltételek a városi tanács tatonaiügyi osztályában (Vároháza II. em. 43. ajtó szám) a hivatalos órák alatt betekintheők.

Lövészet. Augusztus 13, 20. és 27-én a királylövészetben a lövészkertben 1465 lövés adatott le. *Körlövésben kitűnt:* 1. ifju Lobenstein 5/20, aki egyszersmind az idényre *lövészkirály* lett; 2. Tausch 4/26, 3. Burmann 4/23, 4. Embery 4/22, 5. ifju Zambauer 4/18, 6. Witz 3/17, 7. Wachtl 3/17, 8. Richter 3/9. *Mélylövészetben:* Burmann 10/71, aki a Ceypek-féle alapítvány díját nyerte. 1. Tausch 10/98, 2. Lobenstein 10/24, 3. Embery 10/127.

Hajós Testvérek Ujvidék.

Gyár: Széchenyi-utca 9. Főüzlet: Kossuth Lajos-utca 44.
Telefon 215. sz. Telefon 111. sz.

mű-, kelme-, ruhafestő-, gőzmosó- és vegytisztító gyára. Szőrme-festés. Szőrmeeladás. Agytolltisztítás.

FEST

MOS

VEGYTISZTÍT

olcsón, jól, gyorsan és kiváló izléssel. — Vidéki meg-
— bizásoknál pósta útján pontosan eszközölünk. —

— Külön gallértisztító osztály. —

4. Derner 10/152, 5. Witz 9/230, Linaries 9/252. Szeptember 3-án 5-ös céltáblára 150 m. távolságból fognak löni.

Elűtötte a vonat. Pénteken délután a vashidon dolgozott *Mihájlović Zoltán* festő segéd és a magasból a sinekre esett ép akkor, midőn a négy órai személyvonat arra haladt. A vonat mintegy harminc méternyire cepelte magával. Veszélyes sérülésekkel szállították a kórházba.

Kínai szélhámósok. A napokban letartóztatásra került a környéken több kínai szélhámós, még pedig határrendőrségünk buzgólkodása folytán. A kínaiak kuruzslás által tömegtelen összeggel károsították meg a könnyen hívő népeket, többek mint értesülünk, vérmérgezést is kaptak.

Figyelmeztetés. A *Baics-zeneiskola* igazgatósága lapunk útján is figyelmezteti a t. közönséget, hogy *idejekorán értesítsék gyermekeik fölvétele ügyében, lehetőleg már most, nehogy a létszám megtelése után elkésve jelentkezzenek a belépő tanulók.*

Lakások, elképzelhetők-e vén házban sok lakó után poloska nélkül? Mielőtt ily lakásba beköltöznénk, tisztítsuk azt ki alaposan Löcherer Cimexinnel. Ez eddig az egyedüli szer, amelytől a poloskák nyomban elpusztulnak, petéik pedig a Cimexin hatása folytán kiszáradnak és többé ki nem kelnek. Nem piszkít, foltot, szagot nem hagy, a legkényesebb butor is tisztítható vele. Moly ellen egyedüli biztos szer. Kapható: Herzog István gyógyszerárban Ujvidéken és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán.

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

A magyar Duna.

— Irta: dr. Piukovich Sándor. —

X.

Eddigél a Kis-Duna keleti irányt követett. *Jókánál* azonban délkelet felé fordul. Jőka a Mátyásföldön fekszik és a Felsőcsallóköznek Somorja után a legnagyobb községe. Mintegy háromezer lélek lakja, vegyesen róm. katolikusok és reformátusok, akik között az előbbiek vannak tulsúlyban. Miként a környékbeli községek legnagyobb része, úgy ez is a 13. században jött létre, valószínűleg IV.

VITA FORRÁS
SÖSKÜT VASKELETÉ

Természetes hazai gyógyviz.
Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek, köszvény, hólyag- és vesebajok ellen.

Félpohár VITA-forrás a gyomorégetést azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa a **CONSUM Keresk R.-t.**
Budapest VII., Teréz-körút 4.

Raktár: Wagner Testv. cégnél Ujvidék.
Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógytárban.

ALAPITTATOTT 1890. évben.

Elsőrangú angol és francia női divat-szalón

Maison Bresslauer

Ujvidék, Duna-utca 22.

Izléses kidolgozás.

Mérsékelt árak.

Béla király idejében. Birtokosai közül az Olgyai, Farkas, Udvarnokyi családok említettek. Valamikor főúri kastélyok voltak a községben, amiről korabeli feljegyzések is tanuskodnak, de ma már nyomuk sincsen, elemésztette őket az idő vasfoga. Hogy a róm. kath. templom igen régi, azt abból a körülményből is következtethetjük, hogy már 1530 ban újjáalakítása vált szükségessé; ezzel szemben a község másik temploma, a ref. templom újabb keletű, mert 1784-ben vetették meg alapját.

Közvetlen közelében van a kis *Ujhelyjőka*, amely eredetileg Jókához tartozott és csak 1553 tól kezdve vált külön tőle. Igen sokszor eserélt gazdát a határában fekvő birtok, tulajdonosai voltak: a pozsonyi apácák, a vallásalap, az Eszterházy, Zichy és Batthányi grófok, míg mai tulajdonosa Pálffy Béláné grófné.

Egy másik szomszédos község, már a galántai járásban *Nagyfödemes*, szintén mintegy háromezer lakóssal, amelyet a Duna nyulványai, apró kis patakok és erek mindenfelől körülvesznek. Számos elemi csapással, tűzzel, vízzel, utóbb ragállyal kellett ezen eléggé kiterjedt község lakóssainak megküzdniök, szembeszállottak 1541-ben a török haderővel is, míg 1490. és 1505. között I. Miksa császár seregeivel szemben kényszerültek védelmi harcra. Nem kutatjuk földesuraiknak nevét, hiszen eléggé gazdag névsort állíthatnánk egybe, csupán megemlítjük, hogy ma itt a Pálffy-családnak található nagyobb dominiuma. Mintegy a tizenötödik század közepe óta történik róla hiteles feljegyzés, temploma a tizenhetedik század elején épülhetett. Magyarajku, róm. kath. vallású lakóság lakja.

Nem is hinnök el, hogy a legközelebb előkerülő, alig néhány száz számláló *Illésháza* község annyi eseményben gazdag. Ma gróf Pálffy Béla birtoka, de valamikor a híres Illésházyaknak kezében volt, akiknek régi kastélyát Rudolf király rontotta le a tizenhetedik század első éveiben. Ők építették a tizenötödik században a monumentális emlékekben nem szűkülő templomot, amelybe a család több nemes tagja temetkezett. Számos siremléket találunk itt, így különös érdeklődést van hivatva kelteni Illésházy Mátyás gyulafehérvári prépost siremléke. E község is elmondhatja magáról hogy „Szabadság, itten hordozzák véres, zászlóidat”. A török időben számos csatározás színhelye volt, itt volt Mannsteld Károly tábornoknak néhány napon keresztül hadiszállása, e községben keresztül vonultak II. Rákóczi Ferenc kurucái, amely időben a község javarésze el is pusztult. A Kis Duna mellett elterülő *Aranyász* dűlőben még nem is oly régen aranyat mostak. Szorgalmas, derék, gazdasággal foglalkozó magyar lakóság alkotja népét.

Közélemben terül el a még kisebb *Jankháza*. Első lakóit *Jankházi Salamon* földművelő népe alkotta 1435-től, majd az Illésházyak a tulajdonosai, míg ma gróf Pálffy Béla kezén van. Számos pusztja van határában, amelyek mellett a kis-Duna el-elkanyarog. Ugyanazon gazdák kezében volt és van is jelenleg *Bévalia* több majorral azzal a különbséggel, hogy itt már a tizenharmadik században is volt telep.

Ilyen telepeken át jutunk Alsócsallóközbe, ahol *Eperjes* és *Jőkés* kerülnek először szemünk elé. *Eperjes* mintegy ezerkétszáz lakóst számláló magyar, róm. kath. község, amely a 16. század óta áll fenn. Birtokosa Eszterházy Mihály gróf, a csinos kis templomot is az

Eszterházyak építették, 1849-ben csata is volt itt. A sokkal kisebb *Jőkés* hasonidőkből birja alapját. A határban ma Habermann Nándorné a legtekintélyesebb birtokos.

A környéken nagyobb hely a Feketeviz mellett fekvő *Tallós*, ahol gróf Eszterházy Miklósnak van egy 1760-ból eredő kastélya. Itt valamikor nemesek árvái nyertek elhelyezést, majd midőn ezek számára Szempeen találtak helyet, ide kerültek a fegyencek. A fegyház 1785 óta csak a multé és a kastély ekkor főúri lakás céljaira átalakítást nyert. A községhez tartozó *Gulyamező* majorban keményítő-gyár van. Temploma a tizenkilencedik század eleje óta áll fenn, kegyurának adományából.

Nem messze van már innen az Alsócsallóköz széke, *Dunaszerdahely*, amelyet a pozsonyi-komáromi vicinális hasít. Lakóssainak nak száma meghaladja az ötszázat. Élénk kereskedelme és elég számottevő ipara van Dunaszerdahelynek, amely már a rómaiak idejében is telep volt. Későbbi urai közül különösen a Pálffy, Bacskák, Kondó és Petényi családok tűnnek ki. Ugy az ő Kondó-féle kastély, az u. n.: „sárga kastély”, mint a rendkívül izléses Bacskák-féle fehér kastély ma Habermann Nándorné tulajdonába ment át. Két torony nyúlik itt égnék, az egyik a góth stílusú katolikus, a másik az evangélikus templom tornya. Az előbbi a tizenhatodik század műve, az utóbbi csak 1882 óta áll fenn. Az eléggé csinos városkát erősen lüktető, egészséges társadalmi élet jellemzi. Számos hivatalnak itt van a székhelye, kulturális és társadalmi egyesületeinek száma eléggé tekintélyes. Napról-napra, főként a vasuti vonal megnyitása óta, jobban és jobban fejlődik. (Folyt. köv.)

Bérbe adom

a Kovilova pusztát és Gizelaheimet-t, amelyek Pancsova mellett fekszenek és amelyek egy néhány száz hold térséget foglalnak el, szarvas marháknak mint legelőt holdankint vagy darabonkint. — Bővebb tájékoztatást nyújt: Friedmann Alfréd Nagybeeskerek, Tomášováci-utca.

Wagner Testvérek 5-ös számú
pörkölt kávéja a legfinomabb.

KISASSZONY

kerestetik 2 gyermek mellé. Ház-tartáshoz és varráshoz értsen. —

:: Az ::

Apolló-színház

szept. 1-én este ünnepélyesen megnyílt. Előadások naponta d. u. 6-tól vasár- és ünnep nap d. u. 4-től

Complott angol costumök,

Complott francia toilletek,

Complott mennyasszonyi kelengyék,

Nagy választék angol, francia és minden más egyéb szövetujságban és francia diszekben.

Vidékre szóló megrendelésnél elég a derék- és alj méretét beküldeni.

Postadobozokban 30 f.-től, Ruha dobozokban 40 f.-től, Női kalapdobozokban 70 f.-től feljebb, **ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR.** Dobozok mérték után gyorsan és olcsón. **ÉKSZER DOBOZOK** a legmodernebb kivitelben.

Nagy könyvkötészet és dobozárugyár.

BARTH DOMONKOS Zrinyi Ilona utca 15. szám.

TELEFON 314.

Árverési hirdetés. A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráruraktáraiban, d. e. 9 órakor, a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett, nyilvánosan eladatni:

Budapest ny. p. állomáson	1911 szeptbr. 14-én,
Pozsony	" " " 20-án,
Budapest dp. tp.	" " " 20-án,
Győr	" " " 19-én,
Szabadka	" " " 21-én,
Ujvidék	" " " 21-én,
Pápa	" " " 20-án,
Kassa	" " " 21-én,
Losonc	" " " 19-én,
Miskolc	" " " 20-án,
Eszék	" " " 18-án,
Szeged	" " " 21-én,
Temesvár Józsefv.	" " " 20-án,
Debrecen	" " " 21-én,
Szatmárnémeti	" " " 26-án,
Kolozsvár	" " " 20-án,
Nagyvárad	" " " 27-én,
Arad	" " " 26-án,
Békéscsaba	" " " 21-én,
Pécs	" " " 19-én,
Zágráb	" " " 27-én,
Fiume	" " " 20-án,
Szolnok	" " " 28-án,
Nagyszombat	" " " 29-én,
Sátoraljujhely	" " " 28-án,
Brassó	" " " 28-án.

Budapest, 1911. augusztus hóban.

(Utányomás nem díjaztatik) Az igazgatóság.

BERICS DANICA

francia nyelvtanítónő, franciaországi tanulmányutjáról visszatért és tanítási óráit Hántér :: 6. sz. alatt levő lakásán megkezdette. ::

4°-os—5°-os

alapon

törlesztéses-kölcsönökért
a felek

közvetlenül fordulhatnak hozzánk
25—65 évi időtartamra

tőke-kamat törlesztésre beosztva

Földbirtokra városi házakra.

Parcellázásokat finanszírozzunk.

Kiszagdák által megvásárolt nagy földbirtokot széparcellázzuk, ahhoz szükségeset pénzt esetleg előre folyósítatjuk.

Eladósodott birtokot szintén finanszírozzunk.

II-od III-ad helyű kölcsönöket folyósítatunk

„AGRÁRIA KERESKEDELMI”
Részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 2.

Telefon és interurbán 46—67.

Földbirtok érték 75—85 százalékáig.

LITKE L. pezsgőgyártelepe
PÉCS.

Főraktár: BUDAPEST Szép-utca 3.

Frigyes Főherceg Ő császár és királyi Fensége, Salvátor Lipót Főherceg Ő császár és királyi Fensége és a Nemzetközi Hálóközi és Európai Expresszvonat Társaság szállítója.

PEZSGŐFAJOK:

Sport Grand Vin Sec, Crémant Rosé, Casino Extra Sec, For England (savanykás), Britannia Extra Dry (cukor nélkül.)

Magy. kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság
Ujvidék—Vukovár.

Péntek kivételével naponként:

8:45	é. Ujvidék	i. 12:10
8:10	i. Beocsin	1:00
8:00	" Ófatak	1:10
7:45	" Cserévić	1:25
7:30	" Bánostor	1:40
7:20	" Susek-Koruska	1:55
6:35	" Palánka	3:05
6:25	" Ilok	3:20
5:55	" Sáregrád	3:55
5:30	" Dunabökény	4:30
5:05	" Opatovac*	5:10
4:50	" Baesujlak*	5:35
4:00	" Vukovár város	6:35
4:00	i. Vukovár vasut	é. 6:50

* Ladik állomások.

A vastagabban szedett betűk éjjeli időt jelentenek.

— Öt liter —
rendelésnél hához szállít

Eredeti

Szerémi

Hegyi

BORT

WACHTL IMRE kádár

— Ujvidék, Petőfi-utca 8. sz. —

Kiadó!

Kenyér-utca 49. számú ház jelenleg dr. Papp Dezső ur lakása. — Bővebb értesítést nyújt, Könlgtádtler Dusán.

Kiadó.

Egy uri lakás a Winkle-féle házban Kossuth Lajos-utca 37. szám alatt, mely áll. 4 szoba, fürdőszoba, vízvezeték és mellék-helyiségekből, folyó évi november hó 1-étől.

Eladó.

Egy új hajtókocsi (Sandlaufer). — Bővebbet a kiadóhivatalban.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság nyári menetrendje

Ujvidékről — Zimonyba naponként d. u. 5 óra 40 perckor.

Ujvidékről—Orsova—Galacra kedden, szerdán, pénteken, vasárnap d. u. 5 óra 40 perckor.

Ujvidékről—Budapestre naponként d. e. 11 óra 45 perckor.

Ujvidékről a tiszai állomásokra szerdán, pénteken és vasárnap d. u. 5 óra 40 perckor

Eladó.

Öt szobából álló uri lakás, 1 és fél hold szőlővel, külön gazdasági házzal a futtaki országot mellett. Bővebbet Szalkay Sándor vár. adótitiztnél.

3 hold

szőlő a telepen külön-külön eladó. Egy hold gazdasági épületekkel és egy hold egyemeletes villával. — Bővebbet Petőfi-utca 48. szám alatt.

Kávéház helyiség

a legforgalmasabb helyen azonnal kiadó.
:: Bővebbet e lap kiadóhivatalában. ::

Keressük mindenütt a legjobbat!

Legyünk óvatosak az egészséges ivóvíz választásánál.

Igyunk és kérjünk mindenütt.

Szántói

természetes savanyúvizet,

mely gazdag természetes szérvsavtartalmánál és rendkívül szerencsés vegyiösszetételénél fogva igen kellemes ízű, az egészségre nézve hasznos, elsőrangú

asztali és gyógyvíz.

Bornak: fűszer

Betegnek: gyógyszer

Egészségesnek: óvszer

Főraktár: Ujvidéken Wagner Testvérek fűszerkereskedőnél.

A kávé minden háztartásban nélkülözhetetlen napiital lett. A reggeli kávé mindenki, a hölgyek az ozsonait is olyannyira megkedvelték, hogy ez élvezettől többé senki el nem szokik.

A különböző világtájakból importált kávészemek nem egyenértékűek s óriási gyakorlat szükséges ahhoz, hogy a különböző minőségű kávékat jószág és kiadóság tekintetében helyesen elbírálhassuk.

A kávéfajoknak szakszerű megítélését és a pörkölésre alkalmas minőségek helyes összeállítását tűztük ki feladatul s ezzel azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legfelségesebb minőségű kávékat hozhatjuk forgalomba.

Kávénkát villanyerővel pörköljük, ennek előnyei:

Legfinomabb tiszta íz. Tökéletes erős zamat. Legnagyobb kiadóság.

Egy próba meggyőzi, hogy kávénk a legjobbak.

1. sz. Háztartási keverék	1 kilós csomag	K 3.20
2. " Jó háztartási	" " " "	" 3.60
3. " Karlsbadi	" " " "	" 4.40
4. " Mágnás	" " " "	" 4.80
5. " Wagner	" " " "	" 5.20
6. " Gyöngy finom	" " " "	" 3.80
7. " Gyöngy legfinomabb	" " " "	" 4.80

Kiváló tisztelettel

Wagner Testvérek.

Alapított 1882.

Alapított 1882.

A legjobbhírű egyenruha-készítő intézet

SUKDOLÁK A.**Pétervárad.**

Elvállal mindenféle egyenruhakészítést a legfinomabb és legdivatosabb formában.

Az e szakmába vágó összes cikkek állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Szivarkapapir és szivarkahüvely

ABADIE
PÁRIS

Minden tözsdében kapható

A legolcsóbb és a legjobb világítás az,

melyet carbitfejlesztéssel létrehozott acetylen égővel teremt az u. n. Mignon készülék. Ennek előállítási költsége óránként 30 gyertyaerősségű világításnál 2½ fillér. Minden világítási zavar nélkül könnyen utántölthető. A töltés alig 3-4 percet vesz igénybe, nem esik semmiféle törvényes ellenőrzés alá és nem jár veszéllyel. Esetleges bevezetéseknel a legolcsóbb költségelőiránnyal szolgálnak. — Legjobb referenciák. ::

Vezérképviselő és egyedárusító a Bácska részére

Bernhart Ferenc

Szilberek (Bács-Bodrog vmegye.)

Kínálnak ezenfelül 10-100 lángérs reform készüléket a legolcsóbb áron. Montírozási költség egy lámpa részére 3 kor.

UJDONSÁG.

Ajánlok

complett autogen hegesztő- és vágó berendezéseket, amelyek minden géplakatos- és kovács műhelyben szükségesek és amelyek nálam állandóan raktáron vannak. Vevők nálam díjmentesen praktikus hegesztőberendezésre szóló oktatásban részesülnek.

Bernhart Ferenc

a Lakos és Székely cég képviselője.
:: (Budapest VI., Lehel utca) ::

MENTŐKOCSIK**BETEGSZÁLLÍTÓKOCSIK****HULLASZÁLLÍTÓKOCSIK**

szigoruan előírás szerint, a községek részére elrendelt szakszerű kivitelben s legolcsóbb árban

Reich Mátyás és Lebherz Károly

első délmagyarországi kocsigyárában

Ujvidéken kaphatók.

Sztefanovits

Kávé.